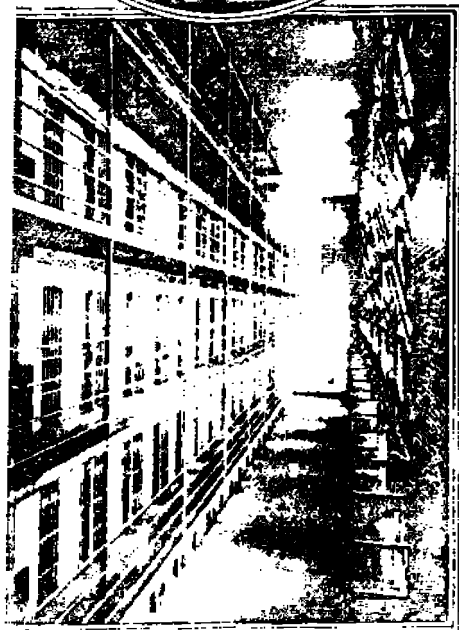
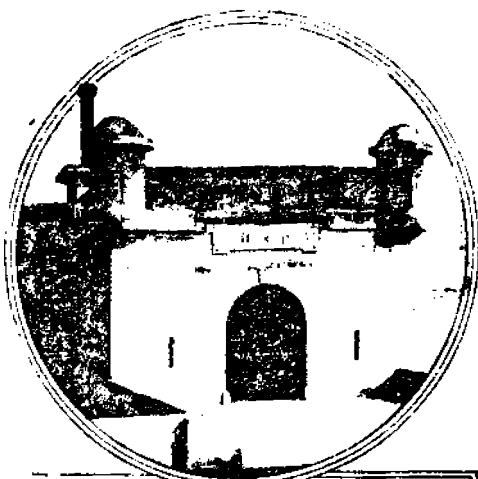

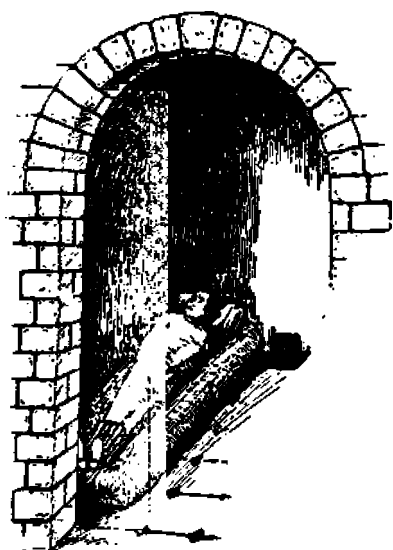
Elävien haudoista

“Joka astuu tämän kynnyksen yli, hän jättäköön toiveet taaksensa.” Nämä sanat asetti Dante runoilemansa helvetin portin otsikkokirjoitukseksi. Nykyinen yhteiskuntajärjestys kirjoittaa nämä sanat köyhälistöläisen elämän kynnykselle. Mutta etenkin sopivat ne tunnuslauseksi yhteiskuntamme vankilaluolille, jotka tarjotaan viimeisenä palkintona sekä niille, jotka yhteiskunta ensin on upottanut rikollisuuteensa, että niille, joita kohtaan se harjoittaa häikäilemätöntä luokkakostoaan.

Amerikan vankiloita Euroopassa, kumma kyllä, pidetään jonkinlaisina uusimman ja humanistisimman vankeinhoidon mallilaitoksina. Paljon ulkomaalaisia tutkijoita käy niitä ihailemassa ja heille näytetään muutamia poikkeusilmiöitä, joiden nojalla he sitten ovat valmiit kirjoittamaan innostuneita ylistyskirjoituksiaan kotimaansa aikakausjulkaisuihin. Vierailijalle näytetään, että vangit joskus pääsevät kuuntelemaan luentoja tahi katselemaan elävien kuvien näytöksiä, että muutamat heistä saavat voimistella sitä varten rakennetuissa voimistelusalissa ja joskus saa suuri yleisö lehdistä lukea, että kiitospäivänä vangeille on muka syötetty kalkkunapaistia, tahi että joku kuuluisa näyttelijä on käynyt tarjoomassa taidetta vankiloissa viruville onnettomille. Ja keskinkertainen yleisön edustaja ris-

tii kätensä ja ihailee yhteiskuntansa ihmisellisyyttä, lohduttaen “omaatuntoaan” tällaisilla vaikutelmillaan, kun hänen rauhansa häiriintyy silloin tällöin maailman

Pakkopaikka

tietoon tunkeutuvilla kaameilla kertomuksilla vankiloissa tapahtuvista kauhuista. Hän lohduttaa omaatuntoaan näillä muistoillaan silloinkin, kun maailman lehdet levittävät kertomuksia jostakin kamalasta ilmiöstä Venäjän vankilaluolissa, — silloin hän taaskin ristii kätensä ja tyytyväisenä muistaa, että hän asuu "vapaassa maassa", jossa ei mitään sellaista voi tapahtua.

San Quentin! Tämä nimi johtaa mieleemme McNamaran juttuun. Tuon kolkon vankilan muurien takana viruvat nuo epätoivon syöstytyöväenliikkeen miehet, jotka monivuotisella toiminnallaan eivät vielä oppineet sitä yksinkertaista totuutta, että luokkavalta pitää väkivallan harjoittamisen omaa erikoisoikeutenaan ja syöksee helvettiin sen työläisen, joka lähtee taistelemaan luokkavaltaa vastaan samoilla keinoilla. Kolkko linna ihanan kauniissa Californian luonnossa, — jonka katurentta vangit eivät kuitenkaan näe! Heillä on koppinsa kylmät

seinät näköalanaan. Tämä vankila on tyypillinen Amerikan rangaistuslaitoksissa vallitseville kidutusneuvoille, joiden olemassaolo osoittaa meille, että Amerika tässäkin suhteessa vetää vertoja pimeimmälle Venäjälle.

Eräs San Quentinin entinen vanki, Edward Morell, matkustelee nykyään lännellä pitäen luentoja Quentinin oloista. Morrellin oma historia on myöskin mieltäkiinnostava. Hän oli aikoinaan verrat- tain hyvin toimeentuleva "homestead"-farmari Californiassa. Joku maakomppania lain koukkujen tarjoimilla keinoilla rosvoesi hänen maansa ja oikeudenkäynnissä komppaniaa vastaan hän menetti kaiken muunkin, miukä oli omistanut. Epätoivoissaan hän rupe- si maantierosvoksi, ja oli useain vuosien aikana kaikkien matkailijain kauhuna toimintaseudullaan.

"Bull ring"

Mutta yhteiskunta ei sallinut tätä rosvousta, kun se ei tapahtunut minkäänlaisten lakipykälien varjossa, vaikka se vaikutuksiltaan, pahimmillaankin ollen, tietystikään ei ollut niin tuhoisa, kuin sen komppanian rosvous, jonka uhriksi Morrill oli joutunut. Hän joutui kiinni ja tuomittiin moneksi vuodeksi llnnaan. Hänen siellä ollessaan syntyi kapina vankien keskuudessa ja Morrillia epäiltiin sen johtajaksi. Pakottaakseen hänet tunnustuksille käytettiin häntä vastaan vankilan kaikkia kidutuskeinoja ja asetettiin viideksi kuukaudeksi pimeään koppiin vedelle ja leivälle. Hän kesti sen, kumma kylä. Useimmat sortuvat paljon vähemmästä.

Tavallisimpia rangaistuskeinoja San Quentinin vankilassa ovat "straight jacket," "bull rings," "humming bird" ja "water cure."

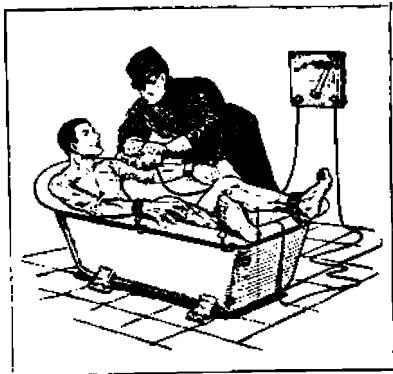
"Straight jacket"-pakkopaita, ei ole se vaaraton laitos, joka määrätään mielisairaille ja kuumeessa riehuville. San Quentinissa käytetty pakkopaita on tehty kankeasta purjekankaasta. Sitä on viisi eri kokoa, kunkin kidutettavan ruumiinkokoa varten. Vanki suljetaan siihen kuin koteloon ja selän puolelta puristetaan paita kokoon kuten korsetti. Jo paidan asettaminen tuottaa sanomattomia tuskia, — verenkierto pysähtyy ja lihakset puuttuvat. Mutta vähän ajan kuluttua lisätään puristusta ja apuna käytetään puukappaletta, jolla väännetään nauhat kireälle. Useoilta vangeilta on tämän toimituksen aikana katkettu kylkiluita ja kaikki saavat sydänvikoja. Pittempiäikainen oleskelu tällaisessa kidutuksessa tuottaisi varman kuoleman, mutta vankilan pyövelit hyvin tietävät määrän ja vapauttavat kidutettavan pintehestä kriittisempänä hetkenä. Usein hän kuolee kohta sen jälkeen kopissaan, —

mutta onhan tarjona lääkäreitä, jotka ovat valmiit todistamaan, että uhri kuoli luonnollisella tavalla — sydänviasta.

Vankilaan saapui kerran tutkijalautakunta, jolle Morrell todistajana kertoi mm. pakkopaidan käytämisestä. Seuraus oli se, että komitean poistuttua hän taas asetettiin pakkopaitaan ja sai virua siinä neljä vuorokautta. Hänen rautainen ruumiinsa kesti tämänkin kidutuksen, mutta terveytensä murtui elinajakseen.

"Bull ring" on rautarengas, noin seitsemän jalan korkeudella seinällä. Uhrin kädet sidotaan selän taakse ja yhdistetään remmiin, joka kiinnitetään seinässä olevaan renkaaseen. Remmi sitten lyhennetään, niin että kidutettavan kadet taipuvat taaksepäin ja hänen ruumiinsa kohoaa lattialta, niin, että ainoastaan varpaat koskevat lattiata. Tällaisessa luonnottomassa asennossa saa hän seisoa useita tunteja. Väliäpä siitä, että hänen käsivartensa kiskoutuvat pois sijoiltaan.

"Humming bird" on laitos, jonka yksi vankilan innokkaimpia vanginvartijoita on keksinyt, osoittaen sillä, kuinka syvään rappeutuneisuuteen yhteiskuntamme kidutuslaitokset syöksevät niitäkin työläisiä, jotka palkkansa vuoksi ovat pakotetut myymään itsensä yhteiskunnan pyöveleiksi. Ne eivät tyydy siellä ainoastaan panemaan toimeen ylempiensä käskyjä, vaan koettavat itsekin osaltaan kunnostautua kidutusten lisäämisessä. "Humming bird" — "suri-sevalintu" — on saanut nimensä laitessa käytetyn sähkökoneen surinasta. Vanki asetetaan metalliseen ammeeseen ja hänen ranteisiinsa sekä nilkkoihinsa yhdistetään koneeseen johdettuja sähkölankoja. Rangaistuksen suorittava vanginvartija käsittelee uhrin paljasta

"Humming bird"

ruumista sähkövirtaa synnyttämällä laitoksella, jonka asettaminen uhrin ruumista vastaan aikaansaa saunomattomia tuskia.

Yhtä kiduttava laitos on "vesikuurikin," jolloin vanki asetetaan ammeeseen ja hänen kasvojansa vastaan johdetaan voimakas vesivirta, johon moni vanki on tukehunut. Tätä keinoa käytetään vankien "rauhottamiseksi."

Kuitenkaan ei tarvitse uskoa, että vankilassa kaikki vangit joutuvat tällaisten kidutusten alaisiksi. Vankilassa on silloin tällöin hienompaakin väkeä kuin tavalliset työläiset. Ne eivät tietenkään saa kokea noita ihania keksintöjä. "Rahalla saa ja hevosella pääsee," — tämä lause pitää paikkansa kofkoimmankin vankilan muurien takana. Useimmat rangaistukset annetaan muka laiskuudesta. Vankiloissa vaaditaan kaikilta vangeilta sama työmäärä, huolimatta siitä pystyykö hän sen suorittamaan tai ei. Vankilan jutemyllässä tottunut vanki voi kuudessakin tunnissa suorittaa työnsä loppuun, mutta totuttomaton ei saa sillä aikaa puoltakaan määräänsä. Silloin häntä uhkaavat kaikki edellä mainitut rangaistuskeinot. Mutta se, jolla on rahaa, pääsee niistä erilleen. Suupalanen tupakkaa pystyy osta-

maan toisten vankien työvoimaa ja vartijan käden sopiva puristus rahalla tekee vartijankin avuliaaksi.

Mutta onneton se, jolla ei ole sellaisia apukeinoja; — vankila riittää häneltä kaiken, hänen vastustuskykynsä lannistetaan, hänen ruumiinsa murretaan ja palvelusajan kulluttua hän heitetään ulos kadulle, sieltä pian palatakseen takaisin samaan helvettiin.

Vankilaan joutuu ihmisiä, jotka vaan tarvitseisivat vähän tukea ja osaanottoa ja tilaisuutta työhön tullakseen hyödyllisiksi kansalaisiksi. Mutta vankila tappaa heistä viimeisetkin ihmisyyden jätteet.

Joskus, erittäin suotuisissa oloissa, voi joku kuitenkin kestää koetuksen. Morrill kertoo nuoresta pojasta, joka oli tuotu San Quentiniin, karattuaan jostakin "kasvatustaloksesta," jossa häntä oli piesty kuin koiraa ja päästy hyvään alkuun tehdäkseen hänestä parantumattoman rikollisen. Kun poika tuotiin vankilaan, oli hän kuin koirien takaa-ajama jänis. Pieninkin risahdus hänen selkänsä takana sai hänet kyyristymään kokoon ja asettamaan käsivartensa suojaksi päänsä päälle. Hänen katseensa oli kuin vainotun metsänpedon ja näytti aluksi mahdottomalta päästä hänen kanssaan ni-

"Vesikuuri"

hinkään hyvään alkuun. Morrill oli siihen aikaan päässyt jonkinlaisiksi luottamusmieheksi ja hankki pojalle työtä mekanisessa osastossa. Osaaottavaisten onnettomuustoverien avulla pääsi poika kehittymään taitavaksi mekaniikoksi ja on vankilasta päästyään huomattavilla keksinnöillä ansainnut melko suuren omaisuuden. Hän on nyt perheellinen mies ja "hyvä kansalainen," luultavasti sellainen, joka on valmis toimittamaan toisiakin linnaan.

Mutta useimmat auttamattomasti sortuvat ja vankila on kuin paino heidän kaulassaan, josta he eivät vapaudu sieltä päästyäänkään. Ja yhteiskunta toimittaa yhä uusia uhreja sinne. Tavallinen työläinen on aina noin 30 päivän matkan päässä leipälinjasta tahti vankilasta: Kun työttömyys kohtaa häntä, ei hänellä ole paljonkaan valitsemisen varaa. Jos hän kuuluu yhteiskunnan arkoihin, hän sortuessaan lähtee leipälinjaan seisomaan ja sortuu siihen. Jos hänellä on riittävästi häikäilemättömyyttä ja älyä, niin hän koettaa pelastua luokkavallan keinoilla, — ottaa mistä saa, — ja hän joutuu linnaan. Onhan tässä maassa olemassa

enemmän kuin kolme tuhatta yleistä syyttäjää, joiden virkatehtävänä on ihmisten linnaan lähettäminen. Ja yhtä monta tuomaria kulluttaa aikansa sanelemalla tuomioita toisille rikoksellisille ja ajattelemalla keinoja, joilla voisivat auttaa rikoksellisuuden synnyttäjiä pysymään rankaisematta.

Amerikan vankiloissa viruu nykyään kolmesataatuhatta miestä ja naista. Jotkut heistä ovat "syyllisiä", toiset syyttömiä, mutta he kaikki ovat kapitalismin uhreja. Useimmilla heistä on aivoja ja työkykyä, olisi tarmoakin. He eivät ole huonompia eikä parempia kuin 95 prosenttia niistä, jotka eivät ole linnassa. He ovat ainoastaan onnettomampia. Heistä useimmista voisi tulla hyödyllisiä yhteiskunnan jäseniä. Useimmat heistä tahtoisivat olla sellaisia. Mutta yhteiskunta, joka asettaa korkealle kunnian jalustalle rikoksentekijäin tekijöitä — pankkiireja, tuomareita, pappeja, kapitalisteja, — tämä yhteiskunta itse haluaa tehdä työläisistä rikoksentekijöitä. Ja kidutuksillaan se riistää heistä viimeisenkin ihmismuodon, kasvattaa itselleen sammumatonta, tylsää vihaa kantavia petoja.

Kamasaksat ja kansa

*Suo anteeks', ystävä, jos loukkaan:
oot kamasaksa sittenkin,
jok'ainoon asian sä nostat noukkaan
puntarin.*

*Suo anteeks', jos ma lienen raaka:
kuin koira kiikut aidalla,
ja mille puolen putoo vaaka
niin myöskin sa.*